

ҰЛТТЫҚ БАНК ХАБАРЛАЙДЫ, ТҮСІНІКТЕМЕ БЕРЕДІ, ТҮСІНДІРЕДІ

Кірістілік пен тәуекел арасында

Ұлттық қордың және Бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қорының (БЖЗК) қаражатын инвестициялау қағидаттары мен стратегиялары туралы Ұлттық Банк Төрағасының орынбасары Жанат ҚҰРМАНОВ «Егемен Қазақстан» газетіне берген сұхбатында егжей-тегжейлі айтып берді.

— Жанат Бостанұлы, Қазақстан Республикасының Ұлттық қоры (ҚРҰК) еліміздің қаржылық орнықтылығын қамтамасыз ету жүйесінде негізгі элементтердің бірі екені белгілі. Ұлттық Банктің басқаруындағы қордың қаражаты салынған инвестициялық портфельдің құрылымы туралы айтып берсеңіз.

— ҚРҰК құрылымы тұрақтандыру және жинақ портфельдерінен тұрады. Тұрақтандыру портфелі ҚРҰК өтімділігінің жеткілікті деңгейін ұстап тұру үшін қажет. АҚШ-тың 6 айлық қазынашылық облигацияларының индексі тұрақтандыру портфелі үшін эталон портфелі болып саналады. Оз кезегінде, жинақ портфельінің негізгі мақсаттары қаражатты жинақтау мен сақтау, сондай-ақ тәуекелдің тиісті деңгейі болған кезде ұзақ мерзімді болашақта кірістілікті қамтамасыз ету болмақ.

2016 жылдың соңында Ұлттық қордың қаражатын қалыптастыру мен пайдаланудың жаңа тұжырымдамасы бекітілді, онда жинақ портфельінің активтерін консервативті бөлумен 3-5 жыл ішінде активтерді барынша теңгерімді стратегиялық бөлуге оту көзделеді.

ҚРҰК активтерін жаңа бөлу шеңберінде жинақ портфельінің құрамындағы активтер үлесін 20%-дан 35%-ға дейін, балама құралдар портфелін 5%-ға дейінгі үлестік салмақпен құру, сондай-ақ облигациялар үлесін 80%-дан 60%-ға дейін төмендету жоспарланып отыр.

Дамыған мемлекеттердің тәуелсіз облигацияларының портфелі үшін эталондық композиттік индексе мынадай үлестік салмақтары бар индекстер кіреді: АҚШ — 55%, Еуро аймақ — 15%, Ұлыбритания — 10%, Жапония — 5%, Аустралия — 5%, Канада — 5%, Оңтүстік Корея — 5%. 2018 жылғы қыркүйектегі жағдай бойынша активтер портфеліне 37 елдің эмитенттерінің активтері кіреді. Негізгі инвестициялау валюталары мыналар: АҚШ доллары — активтер портфелінен 60,10%, еуро — 13,18%, фунт стерлингі — 8,64%, Жапон иенасы — 8,36%, Канада доллары — 2,87%, Швейцария франкы

— 2,43%, Аустралия доллары — 1,55%, қалған валюталар — 2,87%.

— Қазіргі уақытта ҚРҰК портфельіндегі қандай құралдар барынша көп табыс әкеледі?

— Тарихи тұрғыдан активтерге жоғары кірістілікті көрсетіп отыр. ҚРҰК жинақ портфельінің құрамындағы активтерді әртараптандыру саясатын жалғастыруға және ұзақ мерзімді күтілетін кірістілікті арттыруға бағытталған. Акциялар бойынша кірістіліктің жоғары көрсеткіші барынша жоғары нарықтық құбылмалылықпен сипатталады. Мысалы, 2017 жылдың қорытындылары бойынша активтер портфельінің кірістілігі 22,81%, ал 2018 жылғы бірінші жартыжылдықта (-)0,48% болды. Сондықтан ұзақ мерзімді болашақта кірістілікті қамтамасыз ету бойынша алға қойылған мақсаттарды ескере отырып кірістілік көрсеткіштерін бағалаған дұрыс.

— ҚР Ұлттық Банк Оңтүстік Азияның тез дамып келе жатқан нарықтарын инвестициялау үшін тартымды аймақ ретінде қарастыра ма?

— Осыған дейін атап өткен ҚРҰК активтерін жаңа бөлу облигациялар портфельінің ішінде дамыған мемлекеттердің тәуелсіз облигацияларына (35%), корпоративтік облигацияларға (10%) және дамушы мемлекеттердің АҚШ долларымен деноминирленген тәуелсіз облигацияларының портфелі үшін эталондық индексе кредиттік рейтингі BB (S&P)-дан төмен емес елдер кіреді. Бұл өлшемшарқта Индонезия және Филиппин сияқты елдер сәйкес келеді, осылайша, дамушы нарықтарға инвестициялау Оңтүстік-Шығыс Азия өңірін ішінара қамтиды.

— Ұлттық қордың инвестициялық портфельіндегі долларлық қағаздардың үлесі қандай? Бұл үлес өткен бірнеше жылда қалай өзгерді?

— АҚШ долларымен деноминирленген бағалы қағаздардың үлесі әлемдегі басқа тәуелсіз қорлардағы сияқты ҚРҰК активтерінде де дәстүрлі түрде ауқымды саналады. ҚРҰК тұрақтандыру портфельінің активтері 99,99%-ға АҚШ долларымен деноминирленген.

2017 жылғы маусымда ҚРҰК жинақ портфельінің құрамында валюталық құбылмалылықты төмендету, сондай-ақ кірістілік мөлшерлемесі тартымсыз елдерге салу үлесін азайту мақсатында тіркелген кірістілігі бар бағалы қағаздар үшін АҚШ долларымен активтердің үлесі 45%-дан 10 пайыздық тармаққа ұлғайтылды. Осылайша, ағымдағы сәтте жинақ портфельінің құрамында дамыған мемлекеттердің тәуелсіз облигациялар портфелі үшін эталондық композиттік индексте АҚШ долларымен активтердің үлес салмағы 55%-ды құрайды.

MSCI World индексі активтерге инвестициялау үшін эталондық портфель болады. Бұл индекске кіретін бағалы қағаздардың 55%-дан астамы АҚШ долларымен деноминирленген. 2018 жылғы қыркүйектегі жағдай бойынша активтер портфельінің құрамындағы доллардың үлесі 60,10% болды.

— Ұлттық Банк портфельде Қытай эмитенттері құралдарының үлесін өсіруді жоспарлап отыр ма? Бұл қағаздар доллармен деноминирленген бе әлде Ұлттық Банк юаньге тәуекелдерді өзіне қабылдай ма?

— Қазіргі кезде ҚРҰК мен БЖЗК активтерінде юаньмен деноминирленген қаржы құралдары жоқ. Сонымен бірге, Қытайдың нарығын зерттеушілер жағдайында юаньмен деноминирленген қаржы активтері капиталдың әлемдік нарығының ажырама бөлігі болады. Қытай қағаздары MSCI және Bloomberg индекстеріне қосу оларға институционалдық инвесторлар тарапынан сұраныстың ұлғаюына апаруы мүмкін. Осыған орай Ұлттық Банк юань және Қытайдың

бағалы қағаздары айналасындағы ағымдағы жағдайды, сондай-ақ АҚШ пен Қытай арасындағы сауда жанжалының дамуын тұрақты негізде қадағалайды.

— Портфельде Ресей эмитенттерінің қағаздары бар ма? РФ-ға қатысты санкцияларға қатысты ахуал Ұлттық Банктің инвестициялық саясатына әсер ете ме?

— Қазіргі кезде ҚРҰК портфельінде Ресейлік эмитенттердің бағалы қағаздары жоқ. Осылайша, Ресей Федерациясына қатысты санкциялар Ұлттық қордың ағымдағы инвестицияларына тікелей әсер етпейді.

— Ұлттық қордың ағымдағы жинақ басынан бергі инвестициялық кірістілігі қандай? Бұл көрсеткішке валюта бағамының құбылмалылығы қалай әсер етті?

— ҚРҰК-ның активтерін Ұлттық Банк шетелдік қаржы нарықтарындағы айналыстағы қаржы құралдарына инвестициялайды. Қор активтерінің кірістілігін есептеу негізгі валюта — АҚШ долларымен жүргізіледі. Осылайша, АҚШ долларының ұлттық валютаға қатысты айырбастау бағамы ҚРҰК кірістілігінің көрсеткіштеріне әсер етпейді, себебі ол АҚШ долларымен көрсетіледі.

Активтерді валюталармен әртараптандыруды сақтау қажеттілігіне байланысты АҚШ долларымен көрсетілген кірістілікке АҚШ долларының басқа әлемдік валюталарға қатысты бағамының өзгеруі әсер етеді. 2018 жылдың басынан бері АҚШ долларының нығайуы ағымдағы теріс кірістілікке әкеп соқты, ол бірінші жартыжылдықтың қорытындысы бойынша (-)0,73%-ды құрады. Сонымен бірге қордың құрылған бері 2018 жылғы 30 маусымға дейінгі уақыттағы кірістілігі 79,51% болды, бұл жылдық көрсеткіш бойынша 3,54%-ды құрайды. ҚРҰК-ның соңғы 5 жылдағы жылытық кірістілігі 8,12%, ал соңғы 3 жылдағы кірістілігі 5,87% болды. 2017 жылдың қорытындысы бойынша ҚРҰК кірістілігі 7,61%-ды құрады.

— Ұлттық Банктің тағы бір маңызды қызметі — БЖЗК активтерін басқару. Ұлттық Банктің активтерін бір бөлігін сыртқы басқаруға беру сатысында екендігі белгілі. БЖЗК активтерінің қандай үлесін қазір Ұлттық Банк дербес басқарып отыр, қандай бөлігі тысқары басқарушылардың басқаруына берілді?

— 2018 жылғы 1 қазандағы жағдай бойынша БЖЗК зейнетақы активтері портфельінің көлемі 8,9 трлн теңгені құрайды. Бұл ретте сыртқы басқаруда 79,4 млрд теңге немесе зейнетақы активтерінің 0,9%-ы бар.

Қазіргі уақытта Ұлттық Банк «Жаһандық актив акциялар» және

«Жаһандық пассив акциялар» мандаттары шеңберінде шетелдік басқарушы компанияларды таңдау және тарту бойынша жан-жақты жұмыс жүргізіп жатыр. Атап айтқанда, портфельдердің өлшемдері, инвестициялық стратегия және сенімгерлік басқарушының басқа да талаптары талқылануда, сондай-ақ акциялар нарығына инвестициялаудың неғұрлым қолайлы сәтін айқындау жұмысы жүргізілуде. Акциялар нарығына кірудің қолайлы сәтінің маңыздылығын ескере отырып, БЖЗК-ның активтерін көрсетілген мандаттар бойынша сыртқы сенімгерлік басқаруға тарту кезеңінен бастап жүйеге асырылатын болады.

Ұлттық Банк «АҚШ долларымен номинирленген, капиталдан-дырылуы жоғары инвестициялық деңгейдегі жаһандық корпоративтік облигациялар» мандаты бойынша шетелдік басқарушы компанияларды тарту жөніндегі жұмысты да жүргізуде.

Ұлттық Банк БЖЗК-ның зейнетақы активтерін бермейтінін, Ұлттық Банктің шартты кез келген сәтте бұзу құқығымен инвестициялық шектеулер шеңберінде БЖЗК активтерінің бір бөлігін басқару жөніндегі өкілеттігерді шетелдік басқарушы компанияларға беретінін атап өткен жоқ. Осылайша, БЖЗК-ның сыртқы сенімгерлік басқарудағы зейнетақы активтерін кез келген жағдайда Ұлттық Банктің кастодиан-банктегі шоттарында қалады.

— БЖЗК-ның Ұлттық Банктің басқаруындағы портфельінің құрылымы қандай?

— 2018 жылғы 1 қазандағы жағдай бойынша валюталық активтердің үлесіне жалпы портфельдің 30,9%-ы тиесілі, оның 30,5%-ын АҚШ доллары, 0,3%-ын Ресей рублі және 0,1%-ын басқа да валюталар құрайды.

Қарастырылып отырған күнгі жағдай бойынша инвестициялардың негізгі үлесі Қазақстан Республикасы эмитенттерінің қаржы құралдарына тиесілі. Олардың портфельдегі үлесі — 77,4%. АҚШ эмитенттерінің үлесі — 7,2%, Ресей Федерациясының үлесі — 3,4%. 12,0% мөлшеріндегі қалған бөлігі халықаралық қаржы ұйымдарының және Франция, Нидерланд, Сингапур, Индонезия, Мексика, Перу және басқа да шет мемлекеттер эмитенттерінің қаржы құралдарына тиесілі.

Қаржы құралдарының түрлері бойынша БЖЗК зейнетақы активтерінің инвестициялық портфелі 86,7%-ға облигациялардан, 9,1%-ға депозиттерден, 2,0%-ға акциялардан, 1,3%-ға ақшадан және РЕПО-дан, сондай-ақ 0,9%-ға сыртқы басқаруға активтерден тұрады.

— Доллардың әлемнің басқа елдерінің, бірінші кезекте, дамушы нарықтардың валюталарына

қатысты нығайғанын ескерсек, БЖЗК портфельіндегі доллармен салынған құралдардың үлесі ұлғайып жатыр ма?

— 2016 жылдан бері Ұлттық Банк БЖЗК зейнетақы активтерінің портфелін әртараптандыру, оның ішінде БЖЗК зейнетақы активтерінің валюталық үлесін кезең-кезеңімен ұлғайту және оны 30% деңгейінде ұстап тұру есебінен белсенді жұмыс жүргізілуде. 2016 жылғы 1 қантар — 2018 жылғы 30 қыркүйек аралығындағы кезеңде зейнетақы активтерінің валюталық үлесі портфельдің 17%-дан 31%-ға дейін ұлғайтылды. Валюталық позицияның болуы елдер бойынша инвестициялар географиясы және сатып алынатын қаржы құралдарының аясын кеңейтуге, инвестициялық портфельдің сапасы мен өтімділігін арттыруға, сондай-ақ ұлттық валюта әсіресе кезеңдерде салымшылардың зейнетақы активтерін қорғауды қамтамасыз етуге мүмкіндік береді. Бұл ретте БЖЗК зейнетақы активтерінің валюталық бөлігінің қолдау көрсетілетін үлесі бүгінде оңтайлы және ішкі экономиканы БЖЗК-ның зейнетақы активтерінің есебінен сатып алуға рұқсат етілген сенімді құралдар тізбесіне инвестициялау арқылы қорландыруға мүмкіндік береді.

— БЖЗК активтерінің жылдық басынан бергі инвестициялық кірістілігі қандай? Валюта бағамының құбылмалылығы бұл көрсеткішке қалай әсер етті?

— 2018 жылғы 9 айда БЖЗК зейнетақы активтерінің БЖЗК салымшыларының шоттарына бөлінген кірістілігі инфляция деңгейі 3,3% мөлшерінде қалыптасқан кезде 7,75%-ды құрады. Осылайша, 2018 жылдың басынан бері БЖЗК-ның зейнетақы активтері бойынша 4,45% мөлшерінде нақты кірістілік қамтамасыз етілді.

Бағамдық асыра бағалаудан түсетін кірістердің 2018 жылғы 9 айдағы жалпы инвестициялық кірістегі үлесі шамамен 37% болды. Бағалы қағаздар, депозиттер және басқа да қаржы құралдары бойынша сыйақы түріндегі кірістер үлесі шамамен 63%-ды құрайды.

— БЖЗК портфельіндегі дефолттық құралдардың үлесі қандай?

— Бүгінде БЖЗК зейнетақы активтерінің портфельінде дефолттық қаржы құралдары құнызыданған және салымшылардың зейнетақы жинақтарының көлеміне әсер етпейді. Мұндай эмитенттер міндеттемелерінің номиналдық құны бойынша көлемі зейнетақы активтерінің 1%-на жетпейді. БЖЗК-ның барлық борышкерлеріне қатысты салынған қаражатты қайтаруға бағытталған шағым-талап ету және басқа да жұмыстар белсенді түрде жүргізілуде.

Жеке тұлғаларға арналған депозиттер жеңіл, түсінікті, тиімді бола бастады

2018 жылғы 1 қазаннан бастап Қазақстанда жеке тұлғалардың ұлттық валютада қайта тартатын депозиттері бойынша талаптар өзгерді. Орын алған өзгерістердің мәні туралы «Егемен Қазақстан» оқырмандарына «Қазақстанның депозиттерге кепілдік беру қоры» АҚ Төрағасы Нұрлан Әбдірахманов айтып берді.

Банк салымы (депозит) — бұл жинақтарды орналастыру мен жинақтаудың базалық, жалпыға ортақ тәсілі, оның бірінші кезектегі міндеті маңызды өмірлік мұқтажыңды мен қажеттіліктеріңді шешу болып табылады. Соған қарамастан, жинақтарды орналастыру үшін депозитті қалай дұрыс таңдауға болады деген сұраққа үстірт жауап беруге болмайды: өз ақшасына дұрыс иелік ету сақтық тәсілдерін талап етеді. Ақылға қонымды және негізделген шешім шығару үшін бір депозит өнімін басқасынан айыра білу әрі түсіну қажет. Осы уақытқа дейін депозитті таңдау екі басты фактор: біріншіден, нарықта аздаған ерекшеліктері бар депозит өнімдерінің көптігінен, екіншіден, салым мерзімі мен сыйақы мөлшерлемесінің байланысы жоқтығынан жинақтарды ұзақ мерзімге орналастыруға ынталандырудың болмауынан қиындай түсті.

Депозит канында көптеген өнім айналыста: орташа алғанда банктерде депозиттер түрлерінің саны 20-ға жуық болады, егер оны депозиттерді тартатын банктер санына көбейтсек, депозитті таңдау үшін аз дегенде әртүрлі 480 депозит өніміне таңдау жасау қажеттілігі туындайды. Жоғары бәсекелестік, жаңа клиенттерді тарту ниеті банктерді жаңа маркетингтік тәсілдерді табуға және өз өнімдерін: «балаларға арналған», «зейнеткерлік», «артықшылықтар», «VIP» сияқты танымал атауларды ойдан шығаруға мәжбүрлейді,

бұл тізімді ары қарай жалғастыра беретін болсақ, депозит таңдауға деген қызығушылық өз мәнін жоғалтады. Ұқсас ұсыныстардың әр алуандығы таңдау процесін күрделендіріп жіберді, өйткені бұл айтарлықтай күш-жігер мен уақытты талап етеді.

Екінші қиындық туғызатын фактор — бұл сыйақы мөлшерлемелерінің кең ауқымы және басқасынан бөлек, ұқсас мерзімге орналастырылған салымдарға қатысты қолданылған номиналды және тиімді мөлшерлемелер сияқты тиімді мөлшерлемелерін қолдану. Оның үстіне банктер тоқсан сайын, ай сайын, күн сайын капиталданандырып отыратын өнімдерді ұсынады. Кейбір ерекшеліктерді ескермегенде, сыйақы мөлшерлемесі салым мерзіміне де, мерзімінен бұрын алу мүмкіндігіне де байланысты емес: мерзімі бірдей депозиттер, мәселен, 3 айлық депозиттер бойынша әртүрлі банктерде сыйақы мөлшерлемесі 5,3 пайыздан 12 пайызға дейінгі мөлшерді құрауы мүмкін. Ал бір жылғы депозиттер бойынша кейбір екінші деңгейдегі банктер 6 пайыздан аспайтын сыйақы мөлшерлемесімен шектеледі. Ең бастысы, салымдарға орналас-тырылған ақшаны сақтаудың қарапайым және тікелей дәлелі, барлық мерзім ішінде Қазақстанның депозиттерге кепілдік беру қорының жоғары кепілдік сомасы түрінде ынталандыруы болмады.

Нәтижесінде, шетел валюта-сы бойынша кіріс сыйақының 1

пайыздық жылдық тиімді мөлшерлемесімен шектелгеніне қарамастан, салымшының мерзімінен бұрын алып қою мүмкіндігі бар валюталық салымдардың пайдаланылуына жағдайы жеңіл болды. Бұдан басқа, шетел валютасындағы жинақтарда жоғары тәуекел бар: кіріс алуға болады, сол сияқты шығынға да ұшырауы мүмкін. 3 банк («Эксімбанк Қазақстан» АҚ, «Qazaq Bank» АҚ және «Астана Банк» АҚ) барлық банк операцияларын жүргізуге берілген лицензияларынан айырлған ағымдағы жағдайды ескере отырып, валюталық депозиттердің салымшылары бес миллион теңге шегінде ынара өтемақы алады, ал теңгемем салымдарды ұстаушылар 10 миллион теңге шегінде, теңгемем және шетел валютасындағы салымдарды ұстаушылар 15 миллион теңге шегінде өтемақы алады. Ағымдағы жылы теңгемем жинақ салымдары бойынша кепілдіктің ең жоғары сомасы 15 миллион теңгеге дейін ұлғайтылғанын ескере отырып, ұлттық валютадағы салымдар кредиттік тәуекелге аз ұшырайды. Банк салымдары нарығының

реттелмеген проблемалары банктік салымдардың мерзімді нарығының мәні жоғалуына әкелді және теңгелік, сол сияқты валюталық мерзімді салымдар талап етілгенге дейінгі салымдарға өзгерді. Банктік салымдардың мерзімділігіне талаптардың болмауы экономикалық кредиттеудің бұрын алып қоюды ынталандырмайтын жағдайлардың болмауы банкілер үшін қосымша тәуекел болып табылады, банктер оларды барынша азайту үшін өтімді активтерін ұлғайтуға тиіс, ол ипотека, автокредиттеу, шағын бизнес-ті және кәсіпкерлік кредиттеу, тұтынушылық кредиттеу сияқты жеке кредиттік өнімдердің қымбаттауына әкеп соғады.

Нарықта әділ және түсінікті жағдайлар жасау үшін, Ұлттық Банк депозиттердің жеңілдетілген құрылымын ұсынды. 1 қазаннан бастап салымшыларға салымдардың үш түрі қолжетімді болды: мерзімсіз, мерзімді және жинақ. Жаңа депозиттік желі әр салымшыға өзінің мұқтажына

қарай қолайлы депозитті таңдауға мүмкіндік береді.

Мөлшерлемелерді ретсіз белгілеу тоқтатылды: енді мерзімді және жинақ салымдары бойынша сыйақы мөлшерлемесі банктік салым шартының мерзіміне тікелей байланысты. Мәселен, жинақ салым бойынша үш айға арналған сыйақы мөлшерлемесі 12 пайыз, ал 24 айдан астам салым бойынша 13,5 пайыз болуы мүмкін. Шетел валютасындағы депозиттердің кірістілігі өзгерген жоқ: шетел валютасындағы салымдар бойынша ең жоғары сыйақы мөлшерлемесі 1 пайыздан аспайды, ол ұлттық валютадағы салымдардың кірістілігінен 10-13 есе аз.

Нарықтың дамуына байланысты мерзімді және жинақ салымдар экономикасы, бизнесті кредиттеудің, тұтынушылық кредиттеудің өсуі үшін негізгі ресурс, ал салымшылар үшін жинақ немесе мерзімді салым жинақтарды орналастыру және кепілдік берілген жоғары кіріс алу үшін, оның ішінде банктік салым шартының мерзімі ішінде ақшаны пайдаланудың шынайы қажеттілігі болмаған жағдайда, қосымша мүмкіндік болуы мүмкін. Салымшыда банктік салым шартының мерзімінен бұрын бұзу құқығы сөзсіз сақталады.

Қазақстандық нарықта бұрын да мерзімінен бұрын алу бойынша шектеулері бар салымдар болған, бірақ дамыған елдердің тәжірибесі аталған шектеулердің заңнамалық деңгейде белгіленетінін куәландырады. Мәселен, Малайзияда заң банкке ұзақ мерзімді салымды мерзімінен бұрын алған кезде есептелетін сыйақының 50%-ынан астамын ұстап қалуға мүмкіндік береді; Германияда жинақ салым мерзімінен бұрын алған кезде сыйақыдан толық көлемде айырылады және айыпшұл төлейді. Сингапур мен Израильде жинақ

салымын мерзімінен бұрын алу құқығы көзделмеген.

Жинақ және мерзімді салымдар пайда болғаннан бері нарықта салымшылардың әртүрлі топтарының міндеттеріне жауап беретін жағдайлар жасалды. Ақшаны иеленудің ұтқырлығы маңызды және салымның барлық мерзімі ішінде ақшаны пайдалануды жоспарлайтын салымшылар жинақтарын мерзімсіз салымдарға және салымды мерзімінен бұрын алумен байланысты шектеулер көзделмейтін талап еткенге дейінгі салымдарға орналастыра алады. Жинақтарын жоғарылатылған сыйақы мөлшерлемесі бойынша белгілі бір мерзімге орналастыруды жоспарлайтын, бірақ ақшаны ұтқыр жұмсағысы келетін салымшыларға мерзімді салымдар қолайлы болады. Ал ақшаны белгілі бір мерзімге жинауды ойлайтын және кепілдік берілген жоғары кірістілік және Қазақстанның депозиттерге кепілдік беру қорынан ең жоғары өтемақы алу маңызды болатын жинақтарын теңгемем жинақ салымына орналастыру мүмкіндігін қарай алады.

Кез келген салымшы өзінің жеке қаражатын түрлендіре алады: банк карточкасы немесе мерзімсіз салым ақшаны пайдалануға және кез келген сәтте толықтыруға мүмкіндік береді, ал жинақтау және кіріс алу үшін жинақ не мерзімді салым ашуға болады. Сонымен қатар, жинақ салымы ақшаны ірі сатып алуларға немесе маңызды мақсаттарға, мәселен отбасымен демалуға, балалардың оқуына немесе тойына ақы төлеуге, ипотека бойынша бастапқы жарнаға, машина сатып алуға жинауды жоспарлайтындар үшін өте қолайлы болады.

Бетті дайындаған
Думан АНАШ,
«Егемен Қазақстан»